

"Proletarec" je delavski list za misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

GLASILO PROSVETNE MATICE J.S.Z.

ST. — NO. 1347.

Entered as second-class matter, December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

CHICAGO, ILL., 6. JULIJA (JULY 6), 1933.

Published weekly at 2629 W. 34th St.

LETO — VOL. XXVIII.

POGODBE IN ZAKONI, KI NOČEJO DELOVATI

SVETOVNA SITUACIJA POLNA NESIGURNOSTI IN PREVAR

Vladna kontrola industrije se ne bo obnesla. — Privatni interesi dominirajo vse. — Vprašanje valute

VZLIC zagotovilo predsednika Roosevelta, premijera MacDonalda, ministrskega predsednika Daladierja in drugih državnikov, je svetovna situacija napeta kakor je bila in se stalno poslabšava. Kriza in brezposelnost je v Angliji, Zed. državah in v Nemčiji nekoliko zmanjšana, toda le z umetnimi načini. Na daljnem vzhodu si Japonska išče pretež, da sedaj, ko je osvojila velik del severne Kitajske, porabi priliko in izrine tudi vpliv ter moč sovjetske Unije s Pacifika in Azije. Odnosaji v Evropi so napeti in razoborožitvena konferenca pod pokroviteljstvom lige narodov je bila dne 29. junija zaključena s fiaskom. Radi lepšega je v komunikaciji rečeno, da je "odložena" do jeseni. Zastopnik Nemčije je dejal, da je bil to njen pogreb. Armade in mornarice, ki žro večino državnih dohodkov, pa se bodo pripravljale dalje na krvave spopade in za uničevanje.

Ekonomska konferenca v Londonu ne more nikamor. Zastopniki držav, v katerih je zlata valuta še v veljavi, njim na čelu Francija, so prve tri tedne zborovanja argumentirali, da je nadaljevanje pogajanj za svetovno gospodarsko obnovo brez smisla, ako Zed. države in Velika Britanija najprvo ne stabilizirajo svoje valute. V nobeni teh dveh dežel, ki sta v mednarodnih finančnih transakcijah poleg Francije najvažnejši na svetu, ni še volje, da bi uredile svojo denarno enoto. Dolar se je koncem junija znižal v vrednosti v primeri s francoskim frankom nad 20c. In namesto, da bi ekonomska konferenca v Londonu navdala ljudstva vseh dežel z nadami, da bodo vlade krizo omilile in jo končno zmagale, so situacijo še celo poslabšale.

V Zed. državah obljubuje Rooseveltova administracija preokret na bolje s pomočjo novih zakonov za reguliranje agrikulture in industrije, toda to so le polovičarske naredbenosti in zato bo morebitno povečanje kupne moči in zaposlitev večjega števila delavcev le umetno povzročen pojav. Dasi ima Roosevelt namen pomagati ljudstvu, ne bo uspel, ker vodijo njegovo administracijo in njegove nove biroje zastopniki in agenti velekapitala. Vsi ti pa smatrajo za svojo največjo nalogo, da obvarujejo bogastva onim, ki si jih niso prislužili, nego so jih pridobili z izkoriščanjem in spekulacijami, torej z legalizirano tatvino.

Tudi na ekonomski konferenci v Londonu prevladuje vpliv profitarjev popolnoma, vzlic prisotnosti sovjetske delegacije in mnogih zagovornikov državnega kapitalizma.

Vzrok teh neuspehov, ki jih imajo vlade na vseh koncih in krajih skozi vsa leta po vojni je kapitalistični sistem. V svojem razvoju je dosegel najvišjo mogočo stopnjo, in zdaj mora navzdol. Na kratko, kapitalizem je smrtno bolan. Poskušali so ga ozdraviti v Genevi, v Livornu, na konferencah v Parizu, Washingtonu in Londonu, predpisali so mu Kellogg-

EKONOMSKA KONFERENCA V ZAGATAH

Ekonomska konferenca, ki je pričela zasedanje 12. junija v Londonu, ni dosegla sporazuma še v ničemer. Vse države so zastopane. Načelnik delegacije sovjetske Rusije je zunanji komisar Maksim Litvinov. Londonska ekonomska konferenca bo fiasko, kakor več ali manj vse prejšnje slične konference. Vzrok je, da je nasprotne si kapitali-

stične interese in ambicije imperialistov posameznih dežel nemogoče uskladiti. McDonald in nekateri drugi državniški svare, da je sedanjí ekonomski sistem na robu, toda tudi oni so brez programa, same želje pa ne pomagajo dosti. Na sliki so zastopniki, ki poslušajo govore načelnikov delegacij posameznih držav.

ROSE PASTOR STOKES

Isti dan, kakor Klara Zetkin v Moskvi, je umrla v Frankfurtu ob Meini v Nemčiji Rose Pastor Stokes, ki je bila do vojne v ospredju revolucionarnih aktivnosti v ameriški socialistični stranki. Zivljenje ji je vzela srčna hiba. Bolehala je tudi na raku. Bila je stara 54 let.

V Zed. države je prišla v rani mladosti iz Rusije. Delo je dobila v tobačni tovarni, kjer so bile delavke tedaj silovito izkoriščane. Krivicam se je njena natura uprla in postala je radikalna agitatorica, katere sloves je naglo rastel. Širša javnost pa je izvedela o nji l. 1905 iz senzacionalnih vesti v časopisju, ki je na svoj način opisovalo, da jo je poročil newyorški milijonar in socialist James Graham Phelps Stokes. L. 1925 sta se ločila.

Po vojni se je pridružila takozvanemu levemu krilu in potem z njim vred prestopila h komunistom, toda se med njimi ni počutila doma. Ostala pa je s svojimi simpatijami pri komunistih do konca.

Socialističnemu gibanju v tej deželi je veliko koristila, posebno s svojimi drznimi nastopi v stankah. L. 1920 je bila v Chicagu obtožena na podlagi izjemnih zakonov, da ruje zoper postavno oblast in državo. Med vojno je bila v Misouriju obsojena na 10 let ječe vsled protivojnih aktivnosti.

Pokojnica je napisala več knjig o delavskih bojih in svojem življenju.

Brez razširjenega "Proletarca" ne bo močne Jugoslovanske socialistične zveze.

Plaz fašizma v Nemčiji zatrl vso "legalno" opozicijo

Hitler, fašistični diktator Nemčije, izvršuje, kar je obljuboval. Da se je pod demokracijo republike varoval persekucij, je izjavljal, da se vlade ne bo polastil s silo, ampak z večino pri volitvah. Večino je dobil s pomočjo zavezništva z monarhistično nacionalistično stranko in pa z izjemnimi dekreti, ki so mu pomagali v volilni kampanji. Nato je sklical parlament, ki je potrdil njegov načrt za fašistično diktaturo, in od tedaj naprej vlada kot despot in z opozicijo postopa še celo bolj brutalno, kakor pa je postopal prva leta Mussolini v Italiji. S šovinističnimi gesli in grožnjami je Hitler še pred prihodom v vlado pridobil svoji stranki milijone pristavev. Se več jih je privabil, od kar vhit svoj bič nad Nemčijo. Ker ne sme časopise pisati ničesar, kar bi bilo proti volji vlade in fašistične propagande, je opozicija, pa bila kakršnakoli, nemogoče predložiti svoje argumente javnosti. Vladna propaganda napada in obtožuje biveše socialistične in druge opozicijske voditelje vsakovrstnih prestopkov in zločinov, toda nihče izmed napadenih se ne sme zagovarjati ali se braniti v listih. Radio je popolnoma pod upravo vladne propagande, istotako kino.

Vsakega, ki ga fašisti obdolže, da ruje proti državi in da je marksist, ga ugrabijo, pretepejo in nato strganega in zamazanega vodijo po ulicah, ali pa ga vozijo na kakem polomljenem koleslju, da ga šovinizma pijana fašistična drhal zasmejuje, mu pljuje v obraz ter ga zmerja z izdajalcem. In to je mučno, kajti Nemci silno boli, če ga krstijo za izdajalca. Patriotični fanatizem je danes v Nemčiji bolj razplamten, kakor je bil v Zed. državah potem, ko je ameriška vlada napovedala vojno Nemčiji. Kakor takrat tukaj, sme danes v Nemčiji vsak fašist preteptati ali celo ubiti kogarkoli, samo da ni član njegove stranke; svoj čm pa opraviči z izgovorom, da je bil dotičnik marksist, da je govoril ža-

ljivo in izdajalsko o svoji domovini in vladi, in če ga je ubil, lahko še doda, da je to storil zato, ker je "izdajalec" pljuval v sedanjo zastavo osvobodjene nemške domovine.

V začetku svojega prihoda v vlado je Hitler koncentriral svojo diktatorsko politiko v zatiranju delavskega gibanja. Nobena delavska politična stranka ni več dovoljena, niti ne samostojne delavske unije. Nato se je Hitler vrgel še na stranko svojih zaveznikov, monarhističnih nacionalistov, in jo pridružil fašistični, prejšnje nacionalistične vodje, ki se mu niso hoteli brezpogojno podati, pa je odslovil, ali jih spravil "na varno". Nazadnje je udaril še po katoliških centrih, ki so bili v Nemčiji dolgo let ena izmed najvplivnejših strank in dostikrat v vladi. S potlačenjem stranke katoliškega centra je zdaj fašistična stranka edina, ki je dovoljena v Nemčiji.

Hitler si po vzgledu Mussolinija v Nemčiji vprega tudi cerkev v svoj voz. Prišel je najprvo pri protestantskih sektah, katerim je izbral vrhovnega poglavarja po svojem okusu in proti volji velike večine vodilnih protestantskih duhovnikov. S papežem v Rimu pa snuje nov konkordat. Kakor katoliki v Italiji, tudi v Nemčiji ne bodo smeli več imeti svoje stranke. Toda medtem, ko so v Italiji papeževi veljaki vseeno faktor v državi, bo katoliško cerkev v Nemčiji bržkone obsenčila v fašizmu "prerajena" protestantovska cerkev. Mnogi fašisti predlagajo, da naj se tudi katoličane vključi v novo "nemško državno vero".

Z odslovitvijo vseh socialistov in drugih opozicionalcev iz državnih in ostalih javnih služb je Hitler dobil priliko, da je uposil na njih mesta fašiste. Obljuboval jim je delo in dobilo so ga. Toda kriza s tem ni zmanjšana. Je še celo večja. Tudi opozicija raste in se kristalizira v smislu ilegalnosti. To bo prava, revolucionarna opozicija, ki bo premagala sedanjo diktaturo kakor

ODREŠENIKI, KI SE PONUJAJO V KRIZAH

V VSAKI veliki krizi, posebno še v sedanji, se pojavljajo Mojzeji, in vsak izmed njih zagotavlja, da je on edini, ki ve za sigurno in edino pot iz puščave mizerije v obljubljeno deželo.

V Philadelphiji si je ustanovil glavni stan neki Art J. Smith, ki pravi, da bo osvobodil ljudstvo Zed. držav z metodami, kakršnih se poslužujeta Mussolini in Hitler. Svoje gibanje je dramatisiral, da laglje pridobiva člane. Pravi, da jih ima že šest milijonov in da jih bo imel do konca julija deset milijonov. V resnici jih ima okrog 7.000. Pristopnina je dva dolarja za člana. Zase kuj: profit tudi s prodajanjem uniform, srajc, kap in znakov, ki jih ponuja svojim članom. Njegov program je "vojna rdečkarjem". Zmerja tudi kapitaliste, ker to danes vleče. Pravi, da bo ljudstvu pridobil blagostanje, o kakršnem danes niti ne sanja. Ker je na svetu mnogo bedakov, bo Smith s svojim "fašizmom" nedvomno nakoval veliko denarja, kajti od vsakega novega člana gre en dolar direktno v njegov žep. V povojnih letih so enako obogateli promotorji, ki so obnovili "mistično" organizacijo Ku Klux Klan.

V Chicagu je par političnih pustolovcev nedavno ustanovilo Citizens' Universal Service kompanijo, in ji dali program, ki ga zovejo "plenokracija". Tisti, ki se izrečejo zanj, so "plenokratje". Vsa stvar je nekako posnemanje "tehnokratov". Ta Citizens' Universal Service kompanija pošilja okrog drage, lične tiskovine, s katerimi vabi kaline na pristop. V enem cirkularju pravi: "Ako so republikanci, demokrati in socialisti zadovoljni s profitarško uredbo, katere jim donša le 6 odstotkov letno, dobro, ampak s temi dohodki so zadovoljni zato, ker ne posedujejo podatkov, kakršne imajo plenokratje."

Letak dalje tolmači: "Plenokracija je nov sistem, v katerem je vsakemu omogočeno dobro življenje. Vsakdo bo osvobojen skrbi, bojazni, sumničanja in dvoma..."

Takih "gibanj" v novo svobodo se je že mnogo pojavilo v tej krizi. Najresnejše med njimi je bila tehnokracija, ki pa se je kot organiziran pojav razbila vzlic mnogim konferencam in konvencijam, ki so jo tehnokrati imeli v Chicagu koncem junija.

Vzrok, da taka pustolovska "razodetja" vsaj nekaj časa uspevajo, je ljudska domišljija, ki je dovzetna za "mistična" gibanja, in pa želja mase bednih, da bi prišel kdo, ki jih bi hipoma odrešil brez truda in bojev.

Od leta 1929 je izšlo nešteto knjig in brošur, v katerih resni in neresni ekonomski, državniški in kritiki razpravljajo o vzrokih sedanjih gospodarskih polomov in ponujajo svoje medicine. Zagotavljajo, da bodo sigurno ozdravile bolne razmere. Le malo izmed razprav, ki so izšle v tiskani obliki po postanku krize, bazira v analiziranju na temeljih zakonov ekonomskega razvoja. Večinoma se opirajo na želje avtorjev, in še več na željo, da se sedanji sistem utrdi in izkoriščevalcem ohrani bogastva in profite.

Mogočni kapitalistični propagandistični aparat stori vse v svoji moči, da se izločuje in onemogoča širjenje literature, katere sloni na marksističnih teorijah. Naravno, da so kapitalistom pustolovski Mojzeji veliko ljubši, četudi jim povzročajo tu in tam neprimlike in strah, kakor pa socialistično gibanje, katero ima jasen, določen in izvedljiv ekonomski program, zgrajen na zgodovinsko utemeljenih podlagi.

Delavci in farmarji, ki vzhičeno pričakujejo, da jih odreši Rooseveltov "new deal", ali tehnokracija, ali "plenokracija", ali kako drugo gibanje, ki se pojavi kakor goba po dežju, bodo razočarani kakor so bili še vselej, kadar so se pustili premetoti samopostavljenim odrešenikom.

Pustolovci varajo delavce z barvo srajce, ampak barva srajce ni program. Varajo jih s paradami, z gromovitimi gestami in grožnjami kapitalistom, z obljubami, o katerih vedo, da so neizvedljive—in z naukom, da delavcem ni treba drugega kakor slediti. Vse ostalo naj se prepusti vodstvu.

Ker socialisti apelirajo le na razum delavskega ljudstva, nimajo tistega vpliva med nevedno rajo, kakor preroki, ki delujejo z romantiko in z efekti, da prevarajo oči in premetijo razum. Socialisti uče, da se morajo delavci organizirati in se poglobiti v nauke znanstvenega socializma, dalje, da se morajo usposobiti na novi družabni red, potem šele bodo pogoji za uspešno gradnjo socialistične družbe. Brez socializma ne bo boljše uredbe, pa naj obljubujejo pustolovski preroki v svojem varanju množice karkoli.

DISCIPLINA V KOM. STRANKI

Albert Goldman je bil eden najbolj upoštevanih odvetnikov, kar jih ima komunistična International Labor Defense. Toda komunistična stranka ga je vseeno izključila, ker je bil iskreno—za enotno fronto!

Goldman je namreč smatral, da je taktika, ki je na jeziku za enotno fronto, v praksi pa jo pobija, kvarna, in je to povedal svojim voditeljem. Kritiziral jih je radi njihovega neprestanega napadanja socialistov, in še posebno zato, ker so izrabili Tom Mooneyja ter njegov obrambni odbor v San Franciscu za svoje strankarske namene ter s tem povzročili, da ne morejo v skupni obrambni akciji sodelovati ne socia-

listi in ne druge skupine, ki imajo še kaj samosposoševanja.

V obravnavi so komunistični prvaki Goldmannu "pojasnili", da si taktiko enotne fronte predstavlja s socialističnega, ne pa s komunističnega stališča. "Enotna fronta za nas znači," mu je tolmačil C. A. Hathaway, urednik kom. lista "Daily Worker", "da moramo vzeti delavstvo izpod vpliva socialističnih voditeljev. Zato delujemo, da pridejo v našo enotno fronto pod našim vodstvom. Vsaka drugačna enotna fronta je nekomunistična in mi jo moramo smatrati za sovražno naši stranki. Komunistični streme, pridobiti maso, ne pa drugih strank v svoje vrste." Albert Goldman je bil vsled svojih neortodoksnih nazorov o enotni fronti izključen na ukaz odbora komunistične stranke.

Prispevki

v tiskovni fond

SO V TEJ KRIZI

za ohranitev

Proletarca

neobhodno potrebni.

Tudi profesorje preganjajo, če se potegujejo za delavce

Ne samo v južnih državah, tudi v Chicagu so tovarne, kjer plačujejo delavcem \$4 do \$8 na teden. Ena teh je Sopkino-va tovarna, kjer izdelujejo predpasnike. Plačevala je delavcem od \$4 do \$7 na teden za delo od kosa. Toliko so zaslužili le, če so delali 52 ur na teden. Vsled neznoznega izkoriščanja so sredi prošlega meseca zastavkali. Policija jih

je provocirala in pretapla pikete. Na pomoč sta jim prišla slovit profesor in pacifist Robert Morris Lovett in tajnik čilkaškega oddelka Unije za civilne svobodščine. Policija so oba brez povišala aretirali. Malo je mest, v katerih je policija tako arogantna proti delavcem v stankah, kakor v Chicagu. Vzrok je, ker je delavstvo tu politično neorganizirano in valed tega brez vpliva.

Usmiljenje z Morganom

J. P. Morgan in njegovi partnerji v Morga-
novi privatni banki so ogoljufali zvezno vlad-
no dohodninski davku za visoke vsote. Vzlic
svojim milijonskim čistim dohodkom
so se v tej krizi ognili vsakemu dohodninskemu
davku, ker so v svojih davčnih računih
manipulirali s številkami tako, da so beležile
izgubo namesto čiste dohodka. Davčna
oblast pa je pod novo administracijo uvedla
preiskavo in dognala, da jo je bankir Mit-
chell ogoljufal samo v enem letu za okrog
\$850,000 in da so izvršili Morgan ter njegovi
partnerji enak prestop.

Ampak Morgan ima veliko prijateljev,
zato kapitalistični tisk ne piše o njemu kakor
o kakem zločincu, nego ga slika za patri-
ota, ki je zaeno s svojimi drugimi v bančnem
podvetju plačal že nad \$51,000,000 dohod-
ninskega davka. To je seveda visoka vsota,
ki pa le potrjuje socialistični argument, da
so ogromni dohodki posameznikov ne samo
največja nesmisel, nego krivica ostalemu
ljudstvu, ki jo je treba v interesu splošne
blaginje odstraniti.

S katerim listom naj se združi Proletarec?

Anton Jankovich, zastopnik Proletarca v
Clevelandu, piše, da so nekateri v njegovi
naselbinji misljenja, da bo treba Proletarca
združiti s kakim drugim slovenskim listom,
ako se razmere kmalu ne izboljšajo, bodisi
Prosveto, ali pa morda celo z Enakopravnostjo.
Jankovič v svojem pismu izraža
dvom v izvedljivost takih sugestij. Njegov
pomislek je pravičen. Proletarec se ne more
združiti z nobenim listom, tudi ako bi bil
tak korak z gospodarskega ozra priporo-
ljiv. Proletarec je edini slovenski list v tej
deželi, ki je striktno socialistično glasilo in
posest SOCIALISTIČNE organizacije. Na
kako združenje s Prosveto ni misliti, ker bi
Prosveta v številu naročnikov s tem ničesar
ne pridobila, tudi ako bi bilo združenje iz-
vedljivo, in drugič, glasilo SNPJ ne more po-
stati uradno glasilo socialističnega gibanja
med našim delavstvom. Prosveta mu lahko
le pomaga, dokler je v SNPJ večina, ki odo-
brava socialistične smernice. Nikjer pa ni
garancije, da taka večina vedno ostane.

Združenje Proletarca z Enakopravnostjo
bi pomenilo, da bi ostala le Enakopravnost,
taka kot je, in Proletarec bi prenehal. Tudi
to bi torej ne bilo nikako praktično združe-
nje in ne bi koristilo socialističnemu pokretu.
Vloga Proletarca med našim ljudstvom ne
more nadomestiti noben obstoječih slovenskih
listov. Zato je najboljšo, da ga ohranimo,
četiudi moramo vsled krize plavati proti to-
ku. To je seveda naporno in mnoge utruja.
Ampak treba je vztrajati, kajti v delavskem
gibanju ni zmag, ne uspehov brez vztrajnosti
in požrtvovalnega dela.

Nazadnjaštvo se je prehitro radovalo

Klerikaleci in drugi "napredni elementi"
so se na svo moč radovali ob poročilih o po-
razu socialistov na konvenciji SNPJ. Vese-
lili so se prezgodaj, kajti socialisti kot taki
niso bili poraženi, niti ni delavska ideologija
črtana iz pravil. Konvencija je sprejela šte-
vilno izrazito delavskih resolucij, in prejšnje
so ostale v veljavi.

Ampak tudi če se bi te jednote začelo res
polastila združena reakcija "naprednih ele-
mentov", bi to še ne pomenilo, da je sociali-
stično gibanje slovenskega in drugega jugo-
slovanskega delavstva poraženo ali uničeno.
Neuspehi tu in tam so socialistom le svarilo,
bojilo in nauk, da je treba v borbo priprav-
ljen, z jasnim programom in odločno voljo.
Kadar gre delavstvo v bitko s temi svojci,
tudi poraz ni poraz, kajti socialistična načela
so nepremagljiva.

Nota iz kapitalističnih listov: V krizi smo
dosegli dno in zdaj plezamo spet v prospe-
riteto.

Čimbolj obljubujejo in zatrjujejo, da kri-
za pojenja, večja postaja.

Komisija za reguliranje industrije v akciji

Hugh C. Johnson, ki je načelnik vladnega
biroja za reguliranje industrije, je pričel s
svojimi zaslišanji industrialcev ter zastop-
nikov delavstva prošli mesec. Na podlagi
zakona mora vsaka industrija v sporazumu
z vlado in delavstvom določiti dolgotrajne
delavne, minimalno plačo, količino produkcije
itd. Mnogi delavci pričakujejo od te postav-
veliko več kot pa bi bili upravičeni. Zato je
razočaranje neizogibno. Na sliki zadaj, od
leve na desno, so: Jos. Franklin, predsed-
nik unije kotlarjev; John Frey od A. F. of

L.; Edward McGrady, bivši kongresni lobist
A. F. of L.; Sidney Hillman, predsednik A.
C. W. of A. Sedeli od leve na desno: Rose
Schneiderman, tajnica Zenske delavske li-
ge; Miss Perkins, tajnica delavskega de-
partamenta v Rooseveltovem kabinetu; Hugh
C. Johnson, Rooseveltov direktor nad indu-
strijo; Leo Wolman, ekonomist; John L.
Lewis, predsednik U. M. W. of A. Voditelji
unij, ki so na tej sliki, so bili poleg mnogih
drugih pozvani, da povedo komisiji svoje na-
svete, pomisleke in ugovore. Odločujoče mo-
či nimajo.

BREZ POSEBNEGA NASLOVA

Pivo imamo, inflacijo imamo, de-
mokratijskega predsednika, demokrati-
sko večino, armado gozdarjev in "new
deal", pa tudi krizo IMAMO. Kdaj
neki izgine? Spodobilo bi se, da na to
vprašanje odgovori Lojze Pirc, če ne v
članku, pa saj v listnici uredništva. Ako se
zanima za Thomasovo farmo, čemu se ne bi
zanimal tudi za krizo, ki tepe naše rojake v
"metropoli" in drugje.

Dotični advokat, ki venomer go-
ri o interesih svoje bratske organi-
zacije, poleg pa hujša člana, da naj
jo tožijo, in on te tožbe sprejema v
svojo privatno korist, je slab član in
bratstvo napako razume.

Najboljši in resnični socialisti so
tisti, ki delujejo in govorijo s stališča
koristi svojega kluba in celotne or-
ganizacije, ne pa s svojega osebnega
vidika in osebnih stremeljenj.

"Enakopravnost" je ob uniki
znak svoje tiskarne. Kriva je kriza,
neunijske razmere, ki so nastale
vsled nje tudi v takozvanih uniki-
delavcih, in kriv je tudi nebratski
boj med clevelandskimi brati.

"Slovenske" banke so se slabo
obnesle, bodisi v Minnesoti, v New
Yorku, Ohiu ali drugje. Adams
State banka v Chicagu je imela v
direktoriju tudi enega Slovenca. Šla
je kaput in z njo vred tudi precej
slovenskih dolarjev. Pravijo, da je
izmed propadlih bank, v katerih ro-
bile vloge Slovencev, se največ iz-
plačala Sakserjeva banka.

"Bodočnost je v naši mladini." Yes,
ampak kakšna! Očete in matere, če
hočete, da bodo vaši otroci nadalje-
vali vaje dolo ter ga izboljševali v
pravcu napredka, jo morate osvoboditi
izpod vpliva farnih šol in kapita-
listične vzgoje. Drugače, bogpo-
magaj taki bodočnosti!

V Chicagu so sklicali "komunisti"
pri Bergerju ahod. Vršil se je 28.
junija. Udeležilo se ga je 14 ljudi,
vključno dva člana kluba št. 1 in
predsednika Japiča ter govornika Fi-
šerja od "Radnikovega" štaba. Fišer
je govoril, kot po navadi: "Proleta-
rec" zagovarja krvavi režim Jugosla-
vije; "Proletarec" pravi, da Jugo-
slavija ni imperialistična država; so-
cialistična stranka Jugoslavije je od-
prto v službi srbske diktature; so-
cialisti v Jugoslaviji so propadli, istotako
tukajšnji; nemški socialisti so
odprto pomagali fašizmu k zmagi. In
zato, ker so socialisti take propa-
lice, je dejal Fišer, je treba med Slo-
venci v Ameriki ureniti pokret, ki
se bo bori proti fašizmu in sloven-
skim socialistom. "Za počt", bi re-
kli v Ljubljani.

Prošli teden se je pričela v Chi-
cagu na kriminalnem sodišču obra-
nava proti Slovincem John Milošiču
in Ivanu Grlicu. Obtožena sta
instigiranja umora Geo. Karla, Čeha
po rodu, ki je bil poročen z Vero
Grlicevo. Karla so zavarovali za
petnajst tisoč dolarjev posmrtnine in
se ga nato iznebili, zavarovalnica pa
je vdovi izplačala omenjeno vsoto.
Morilec so za seboj pustili sledi, ki
naj bi poljele uverilo, da se je iz-
vršil roparski umor. Ampak detektivni
zavarovalnice so sumili drugače in
končno dokazali, da je bil to družin-
ski roparski umor. Milošič je bil
prijatelj družine, in sodni zapiski be-
ležijo, da je bil intimno znan s ženo
ubitega Karla. Obtožnica dalje za-
trjuje, da je Milošič najel morilec,
cekega Čeha Foma, za vsoto \$800.
Foma je zdaj državna priča, da je bil
on fakični ubijalec. Revolver jim
je posodil Slovenec John Petek, čev-
ljar po poklicu in komunistični agi-
tator. Pričal je, da ni vedel, v kak
namen je posodil orožje svojim pri-
jateljem. Tudi Milošič je bil komu-
nistični agitator in pridno udarjal po
Proletarcu in slovenskih ter drugih
socialistih. Na nekem shodu pri Ber-
gerju je po odkritju tega umora za-

stopnik hrvaških komunistov izja-
vil, da stranka za posameznike ne
more biti odgovorna, in da se pač ne
strinja z zločinskimi dejanji, radi
kakršnega je bil odveden v zapor
Ivan Milošič. Na obravnavi je bilo
vse dneve polno slovenskega občin-
stva, "brez vsakega oglašanja". Ne-
kdo, ki je to množico opazoval, je de-
jal: "Bajga, če priredimo koncert,
moramo pa toliko oglašati, pa se ne
dobimo dosti ljudi." Prošlo soboto
je bila prva obravnava končana. Mi-
lošič in Grlic sta obsojena v dosmrti
zapor.

"Slovenec pride v angleške cajten-
ge, če koga ubije ali koga poviši,"
je komentiral rojak, ko je bral notico
o neki babici, katero je sodnik ob-
sodil na 14 let zapore radi abortije.
Ženska, ki se je zatekla k nji, je na-
mreč umrla na posledicah "nelegalne
operacije".

Ako bi rojaki več pametnega brali
in se več učili, bi postali boljše upo-
števani. Dokler pa nas bodo repre-
zentirali takile politični, ki se poti-
kajo po pricinkih, našo kulturo pa
predstavljali nerodni pesalci v še
bolj nerodnih "narodnih" nošah, je
naravno, da nas ne bodo čislali.

Štirinajst let po razpadu Avstro-
Ogrske so Slovenci v mnogih nasel-
binah še vedno "Avstrijci". Ker
imajo slovenski župniki v njih ab-
solutno kontrolno je krivda za tako
nezanjane popolnoma njihov.

Komunistični "Radnik" nadaljuje
s kolonskimi poročili o konvenciji
SNPJ. S. Loven se v svojih poročilih
in razglabljanjih krepa na svo moč
z resnico, ampak to je njemu užitek. So-
cialisti na konvenciji SNPJ so bili
lumpi, kakor so lumpi nemški socia-
listi, ker se družijo s Hitlerjem, in
mihauski, ki s koliki nabijajo po
delavskih glavah. Očita nam zavest-
ništvo z reakcijo na vseh koncih in
krajih. Vendar pa je resnica na-
sprotno. "Komunisti" so tisti, ki se
vežejo z njo in vezali so se tudi z re-
publikanskimi in demokratičnimi čea-
politični ter mladimi klerikali iz je-
klarskih centromov na konvenciji
SNPJ. Kaj bi se delali nedolžno,
ko pa čiste! Vse "tiket kandidatorje"
je dokaz, da sta paktirali s sovraž-
niki delavskega gibanja! Na njemu
ste sporazumno nominalizirali poleg
vrednih slovenskih demokratičnih in re-
publikanskih agitatorjev tudi par
"komunistov", in temu ste rekli
"emotna fronta". Da, ampak proti
komu? Zoper reakcijo in kapitali-
zem gotovo ne!

Dr. Ante Pavelić, dr. Branimir
Jelić in več drugih hrvaških sepa-
ratistov izdaja v Berlinu list "Neza-
visna Hrvatska Država". V svojem
listu izdaja hrvaških separatistov
programo pravijo, da hočejo samo-
stojno Hrvatsko, ki ne bo odvisna od
nikogar. Pravijo, da so za to za-
htevo bili in so vsi Hrvati.

Možno je, da Jugoslavija vsled slab-
boumne politike svoje vlade, ali pa
vsled novega imperialističnega pakta
štirih evropskih vlesil, nekoga den
razpade. In možno je, da Hrvati v
tem slučaju dobe kos zemlje "okrog
Zagreba", ki ga bodo zvali "Svobodna
Hrvatska država", kakor imajo Irči
svoj Irish Free State. Toda "neod-
visna" ne bo. Mar je Jugoslavija
neodvisna? Opirati se mora popol-
noma na Francijo in na malo enten-
to. Ali je Irška svobodna? Ali je
Albanija neodvisna? Mus-
solini je vlada. Mar je Avstrija ne-
odvisna? Neodvisnosti v smislu, kot
si jo predstavlja list hrvaških sepa-
ratistov v Berlinu ni. Še celo
možne Zed. države so "odvisne",
zato pa pošiljajo svoje zastopnike vse-
križem, da bi sklenili kaj tako pa-
metnega, da bi vse dežele s skupno
kooperacijo postale neodvisne. Pa
ne bodo uspeli kakor tudi dr. Pave-
lić ne bo. Neodvisnost Hrvatov in
vseh drugih pride v veljavo šele, ko
bodo odpravili pijani nacionalizmi,
fašizem in kapitalizem.

Tiskovni fond "Proletarca"

Za pokritje dolga tiskarni
za tisk Proletarca so prispevali:

(Prispevano do 29. junija.)

III. izkaz.

CALIFORNIA.—Kvota \$14.00. Do
prejšnjega izkaza poslano \$4.25. Se
manjka do kvote \$9.75.

COLORADO.—Kvota \$30.00. Do
prejšnjega izkaza poslano 50c. Se
manjka do kvote \$29.50.

ILLINOIS.—Kvota \$487.00.
Chicago.—Klub št. 1 JSZ, prebi-
tek Karl Marxove proslave dne 26.
marca 1933, \$99.38; po \$2.50: Ivan
Molek in Fred A. Vider; po 50c:
John Chamazar in Rok Božičnik, sku-
paj \$105.38.

No. Chicago.—Anton Mesec \$1.00.
Summit.—Louis Knezevich 50c.
Auburn.—John Homiez 50c.
Waukegan.—John Gantar 50c.

Skupaj \$107.88. Skupaj s pre-
jšnjim izkazom \$169.56. Se manjka
do kvote \$317.44.

KANSAS.—Kvota \$30.00. Do pre-
jšnjega izkaza poslano \$1.30. Se
manjka do kvote \$28.67.

MONTANA.—Kvota \$14.00. Do
prejšnjega izkaza poslano \$1.40. Se
manjka do kvote \$12.60.

MICHIGAN.—Kvota \$159.00.
Detroit.—Rudolf Potočnik \$1.50.
Skupaj s prejšnjim izkazom \$4.55.
Se manjka do kvote \$154.45.

MINNESOTA.—Kvota \$33.00. Do
prejšnjega izkaza poslano 33c. Se
manjka do kvote \$32.68.

NEW YORK.—Kvota \$127.00.
Gowanda.—James Dekleva 60c.
Skupaj s prejšnjim izkazom \$9.60.
Se manjka do kvote \$117.40.

OHIO.—Kvota \$747.00.
Cleveland.—Po 20c: Joseph Zad-
nik in Frank Ribarič; po 15c: Joseph
Vadnal in Frank Hrihar; po 10c:
Joseph Lever, Joseph Bartol, Frank
Požar in Frank Sisković, skupaj
\$1.10 (poslal Joseph Lever). Po
50c: Jernej Rožance in Vincenc Jur-
man, skupaj \$1 (poslal Anton Jan-
kovich). Skupaj \$2.10.

Girard.—Klub št. 222 JSZ \$5.00.
Skupaj \$7.10. Skupaj s prejšnjim
izkazom \$13.25. Se manjka do kvote
\$733.75.

PENNSYLVANIA.—Kvota \$482.
Moon Run.—Po \$1.00: John
Koklič, John Terčel, Jacob Ambro-
zich in John Kvartich. Po 50c: Law-
rence Kavčič, Math Dermota, Jos.
Progar, Anton Rupnik in Louis Gros-
nik; Louis Glaeser 35c; Louis Mle-
kush 30c; po 25c: Frank Kokel, Ja-
cob Dermota, John Žigman, Anton
Mavrič, Venc Vidmar, Louis Aubel,
Frank Ambrozich, Frank Rupnik,
John Troha, Rudolf Pieteršek in Ju-
lius Ljagjak; Frank Strmljan 15c;
Joseph Zorman 15c; po 10c: Anton
Zornik, Justin Martinčič in George
Lipovšek; po 5c: Steve Gross in
George Mavec, skupaj \$10.60 (na-
bral Jacob Ambrozich na konferenci
in pikniku na Library dne 25. juni-
ja).

Imperial.—Margaret Yarnnik \$1;
John Godeša 50c; po 25c: Val. Oli-
vazi in Frances Oblack; po 10c: Jo-
seph Orelenik, Vera Ocepok, Frank
Mikec in Tillie Yakopin, skupaj \$2.50
(nabrala Margaret Yarnnik na pik-
niku na Library dne 25. junija 1933).

Hermine.—Frank Samsa \$1; Fr.
Urežits 50c; po 10c: Joseph Krava-
nja, Joseph Dolenc, Jacob Zupančič,
Frank Bifest, Frank Burkelca, Fr.
Čemuta in neimenovani, skupaj \$2.20
(nabral Anton Zornik na pikniku na
Library dne 25. junija 1933).

Slovan.—John Stebe 50c.
Burgettstown.—Jacob Leskovec 50c.
Skupaj \$16.30. Skupaj s pre-
jšnjim izkazom \$33.76. Se manjka do
kvote \$448.24.

WISCONSIN.—Kvota \$297.00. Do
prejšnjega izkaza poslano \$3.75. Se
manjka do kvote \$293.25.

WYOMING.—Kvota \$37.00. Do
prejšnjega izkaza poslano \$1.00. Se
manjka do kvote \$36.00.

Skupaj v tem izkazu \$133.38. Pre-
jšnji izkaz \$110.65, skupaj \$244.03.
Se manjka do kvote \$2,255.97.

Konferenca na Library, Pa., si je začrtala nove naloge

Konferenca klubov JSZ in
društev Prosvetne matice v za-
padni Pennsylvaniji, ki se je
vršila v naselbini Library, Pa.
dne 25. junija, je bila zelo
konstruktivna. Udeležilo se je
je 30 zastopnikov in več go-
stov. Predsedoval je John Ter-
čel in zapisnik je vodil John
Koklič.

Bilo je sklenjeno, da se pod-
vzame kampanjo za ustano-
vitev mladinskih odsekov v klub-
ih JSZ. Temu delu bo na-
čeljeval Anton Zornik. Dalje
so zastopniki zaključili, da se
povabi v Prosvetno matico vse
tukajšnje slovenske organiza-
cije, katere imajo svoje dru-
štvene domove, in seveda tudi
druga društva.

Obširna je bila diskuzija o
Proletarcu. Zastopniki so skle-
nili, da bodo storili kolikor mo-
goče za ohranitev tega lista
in njega razširjenja v Pennsylv-
vaniji.

Med udeleženci je bilo na-
brana v tiskovni fond Prole-
tarca \$15.30 in ob enem je bilo
sklenjeno, da se prispeva po-
lovico prebitka piknika, ki se
je vršil po končanem zborova-
nju, v podporo Proletarcu. U-
deležba na pikniku je bilo pre-
cejševno. O kontinentalnem kon-
gresu je govoril Anton Zornik.

Prihodnja konferenca bo čer-
trto nedeljo v septembru na
Aveli, in če bo izvedljivo, se
bo vršila v isti naselbini večer
prej veselica in prid konferen-
čne organizacije.

Odbor Konference je bil ves
ponovno izvoljen. Moralni us-
peh konference in piknika na
Library je bil jako dober. Za-
sluga gre vsem, ki so delali in
tudi gmotno pomagali k uspe-
hu. — J. A.

Kontinentalni kongres v Ohiu

Zborovanje obiljake organizacije, ki
pripada Kontinentalnemu kongresu
delavcev in farmerjev, bo 5. in 6.
avgusta v Columbusu, O. Na slo-
venska društva in klube apeliramo,
da vsako izvoli vsaj enega delegata.
Vsako je upravičeno do dveh.

Kontinentalni kongres delavcev in
farmerjev v Washingtonu 6.—7. ma-
ja je bil impozanten zbor. Seveda,
kapitalistični časopisi ga je omalo-
važevalo in le malo poročalo o njem.
Tudi nekaj slovenskih listov
usmerja svojo pisavo popolnoma po
vzoru časopisov, ki jih izdajajo kro-
vesni delavci in farmerji. Slo-
venski demokratični dnevnik v Cle-
velandu se je tudi obregnil ob ta
kongres in ga označil za "navadno
blufarijo rdečkarjev". S tem je za-
pisl svojo željo in ob enem laž o
kongresu, ki ni bil blufanje, ampak
ogromna demokracijska solidarnost
in za program delavcev in farmer-
jev. V izpodbite laži omenjenega
lista navajamo:

Vseh delegatov je bilo 4,391. Po-
litične organizacije je predstavljalo
1,497 delegatov, združine in izobra-
ževalne 442, farmarske 193, trade
unije 535, študente in mladinske
401 društva in zveze brezposelnih
delavcev 742, in delavske podporne
organizacije 580 delegatov. De-
legati delavskih političnih organizacij
torej niso bili v večini. Toda dele-
gati vseh skupin so prišli na kongres
iz razloga, da sestavijo program za
novo veliko ekonomsko akcijo, in
da sprejmejo novo deklaracijo ne-
dvisnosti. Sledili pa so vodstvu so-
cialistov zato, ker so si socialisti za-
upa je zaelužili.

Program kontinentalnega kongresa
je socialističen, ker se je delegacija
zavedala, da ako bi na bolnem ka-
pitalističnem telesu ozdravila eno ra-
no, bi se pojavila druga, ki bi bila
večja in nevarnejša. Zato je konti-
nentalni kongres za odpravo kapita-
lizma in za nov red, v katerem se bo
lahko razvijala zdrava slovenska druž-
ba. — Louis Zorko.

Popravek k zapisniku

Waukegan, Ill. — V zapisniku kon-
ference soc. klubov in društev Pro-
svetne matice, ki se je vršila 14. ma-
ja v West Allisu in je bil priobčen
v Proletarcu dne 29. junija, je po-
motna tam, kjer je rečeno, da je so-
družica Mahnich poročala, da je bil
v Waukeganu ustanovljen angleški
odsek kluba. To bi se razumelo ta-
ko, kakor da bi bil v klubu št. 45
ustanovljen mladinski angleški so-
sludski odsek, kakršne imajo neka-
teri drugi klubi naše zveze. V res-
nici je sodružica Mahnich poročala,
da je bil v Waukeganu in North Chi-
cagu ustanovljen angleški socialistič-
ni klub, ki si je pridobil precej čla-
nov in ki je zelo delaven v zadnjih
volilnih bojih.

Ali imate socialistični klub?
Ako ne, čemu odlašate z usta-
novitvijo?

Agitacija za nove naročni- ke in tiskovni fond

Po pasivnosti, ki je trajala nekaj mesecev
skozi do pričetka junija, se je pojavilo med
agitatorji Proletarca spet več življenja.
Vzrok prejšnji neaktivnosti naših sodrugov
je bilo njihovo zanimanje za konvencijo
SNPJ ter njene probleme. Udeleževali so
se debat in razprav v društvih in na shodih
članstva jednote, agitirali za ohranitev dne-
vne Prosvete in urgirali delegate, da naj na
konvenciji obvarujejo vse pridobitve te naj-
večje slovenske podporne organizacije. Zda-
j, ko je konvencija stvar prošlosti in problemi
rešeni kolikor v danih okoliščinah mogoče u-
godno, so se naši agitatorji spet obrnili k
strogo socialistični agitaciji in k delu za o-
hranitev Proletarca.

Vzlic veliki brezposelnosti, katere me-
našimi rojaki Rooseveltov "new deal" ni še
niti zdaleč odpravil, so poslali zastopniki
Proletarca meseca junija več naročnin kot
katerikoli drugi mesec od 1. januarja t. l.
naprej. Seznan poslanih naročnin bo ob-
javljen v prihodnji številki.

Treba pa tu takoj poudariti, da je mesec
junij le ustavil nazadovanje, ne znači pa še
napredovanje v številu naročnikov. Ker je
vsled dolgotrajne brezposelnosti mnogo na-
ročnikov odpadlo, je breme vzdrževanja li-
sta toliko težje. Nižanje števila naročnikov
in manj oglasov je nas primoralo zmanjšati
list, a še vseeno je dolg v tiskarni narastel.
Potrebovali bi najmanj tisoč pet sto naro-
čnikov več, da bi list mogel zmagovati svoje
najnujnejše regularne obveznosti z dohodki
naročnine. Ker je sredstva treba neke do-
biti, je upravni odbor sklenil znova apeli-
rati na naročnike in prijatelje lista, da pri-
spevajo v njegov tiskovni fond. Od 1. aprila
pa do 29. junija je bilo poslanega v tiskovni
fond Proletarca \$244.03. Kvota, ki je dolo-
čena za pokritje dolga, znaša \$2,500. Od
zbrane vsote je bilo prispevanega v Chica-
gu \$169 in v drugih naselbinah \$75.03, sku-
paj torej v treh mesecih \$244.03.

Ako bodo naši sodrugi skozi poletje delav-
ni v agitaciji, bomo breme zmogli, dolg se
bo manjšal in povečanje lista bo spet na vi-
diku. Če pa se dohodki skozi poletne me-
sece znižajo, bo za obstanek lista nastala
prav resna nevarnost. Zato, sodrugi in so-
družice, nadal

P. ZOLA:

RIM

Poslovenil Ethin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Začel je pripovedovati, da ne bi pri tem izpustil le en grizljaj. Po smrti Pija IX. je Petrova dedščina presegala dvajset milijonov. Kardinal Antonelli, ki je špekuliral in delal splošno dobre kupčije, je nalagal ta denar dolgo deloma pri Rotshildu, deloma pa je pušal v rokah raznih nuncijs, ki so imeli nalog, da poskrbe v inozemstvu za dobičkonosno porabo. Ali po smrti kardinala Antonellija je zahteval kardinal Simeoni, ki je prišel na njegovo mesto, denar od nunciatur, da ga naloži v Rimu. Tisti čas, takoj po svojem vstoličenju, je določil Lev XIII. posebno kardinalsko komisijo za upravo dedščine. Monsinjur Folchi je bil imenovan za tajnika. Ta prelat, ki je dvajset let igral znatno vlogo, je bil sin uradnika papeževe pisarne Daterije, ki je po svoji smrti zapustil s ponesrečenimi podjetji pridobljen milijon. Monsinjur Folchi je bil, kar se tiče kupčijskih sposobnosti, pravi sin svojega očeta ter se je izkazal za finančnika prvega reda, vsled česar mu je komisija polagoma izročila vso oblast, da je lahko ravnal povsem po svoji preudarnosti, pa se je zadovoljevala s tem, da je na sejah odobraval poročila, ki jih je predlagal. Dedščina ni prinašala več kakor milijon na leto, in ker je znašal proračun izdatkov sedem milijonov, je bilo treba ostalih šest pokriti drugod. Papež je dal torej monsinjoru Folchiju vsako leto tri milijone iz Petrove vinarije, in prelat je storil v dvajsetih letih svoje uprave čudež, da jih je podvojil. Lahko se je torej gosposdarilo na proračunu, ne da bi se bilo treba dotakniti dedščine. Tako je dosegel prvi čas znaten dobiček z igr v rimskih zemljiščih. Jemal je delnice vseh novih podjetij, igral na miline, omnibuse, vodovode, ne glede na aziatožo, katero je vodil sporazumno s katoliško Banca di Roma. Papež se je čudil tej spretnosti. Dolej je tudi sam špekuliral s posredovanjem nekega zaupnika po imenu Sterbinija; zdaj ga je odpustil in naložil monsinjoru Folchiju, naj dela z njegovim denarjem, ker je znal tako čudovito delati z denarjem Svete stolice. To je bil čas, ko je bil prelat v največji milosti, ko je stal na vrhuncu vsega mogočnega. Potem so prišli hudi dnevi. Tla so že pokala, in kakor v hudi uri se je vse podirilo z gromom in treskanjem. Na nesrečo se je spustil Lev XIII. v to, da je posojal velike svote od igralske strasti pograbljenim, v zemljiške in stavbinske kupčije zapletenim rimskim knezom, katerim je zdaj manjkalo denarja. Dajali so mu za jamstvo delnice, tako da ni imel papež, ko je prišel polom, nič drugega v rokah kakor krpe papirja. Po drugi strani je bila še zelo umazana reč: Poizkusili so ustanoviti v Parizu banko, da bi med pobožnimi aristokrati Francije razpečavali obligacije, katerih ni bilo mogoče oddati v Italiji; da bi jih privabili, so pravili, da je papež udeležen, in najhujše je bilo zares, da je pri tej kupčiji izgubil tri milijone. Skratka, položaj je bil tem kritičnejši, ker je polagoma vtaknil milijone, ki jih je imel na razpolaganje, v strašno azijsko partijo, ki se je igrala v Rimu pod okni njegovega Vatikana. Gotovo so ga zapeljali veliki dobitki, morda pa tudi upanje, da pri-

dobi z denarjem to mesto, ki mu je bilo s silo vzeto. Vso odgovornost je nosil sam, zakaj monsinjur Folchi se nikoli ni upal spuščati v važno kupčijo, ne da bi se posvetoval z njim. Vsled svoje pohlepnosti po dobičku in pravno višje želje, da bi podal cerkvi moderno vsega mogočnega velekapitala, je bil sam pravi povzročitelj nesreče. Ali kakor se pač godi, je bil prelat prva žrtev. Bil je gospodovalnega značaja in malo prikupljiv; kardinali v komisiji ga niso imeli radi, in seje so se jim zdele nepotrebne, ker je ravnal kot neomejen gospodar in se je komisija le zato sestajala, da je odločevala, kar je blagovolil javljati o svojih podjetjih. Ko je prišlo do katastrofe, so napravili zaroto: kardinali so preplašili papeža z zlovesčimi govoricami, ki so se raznašale in so potem prisilili monsinjora Folchija, da je položil račune. Položaj je bil jako slab; ni se bilo mogoče izogniti velikim izgubam. Tako je prišel v nemilost in odmahnil je zaman prošil za avdienco pri Levu XIII.; ta se je vedno trdovratno branil in ga ni sprejel, kakor da ga je hotel kaznovati za skupno napako, za pohlepnost po dobičku, ki je bila zasleplila oba. Ali monsinjur Folchi se ni nikoli pritoževal; zelo pobožen je, zelo pobožen, vklanja se in varuje svoje tajnosti. Nihče ne more natančno povedati, koliko milijonov je pustila Petrova dedščina v tej zmedbi v igralnico izpremenjenega Rima; dočim priznavajo eni deset milijonov, govore drugi o tridesetih. Lahko se verjame, da je izguba znašala okrog petnajst milijonov.

Po rebercih z rajskimi jabolkami je natakak prinesel ocvrto pisce.

"O, povedal sem vam že," je dovršil Narcisse, "da so zamašili luknjo z znatnimi svotami, ki jih daje Petrov vinar. Le papež sam ve, koliko znaša in le on odločuje, kako se ima porabiti... Ali čisto prav ima, dragi moj! Vraga, človek mora korakati s časom."

Pierre je poslušal z naraščajočim začudenjem, s katerim se je pomešala nekaka plašnost in žalost. Vse to je bilo pač povsem naravno, celo opravičeno, ali v svojih sanjah o pastirju duš, ki stoluje visoko gori, oddaljen od vsake posvetne skrbi, ne bi bil nikoli mislil, da je mogoče kaj takega. Kaj, papež, dghovni oče revežev in trpinov, je špekuliral z zemljišči in z borznimi papirji! Naslednik apostelnov, veliki duhovnik Krista, Jezusa evangeljskega, božanskega prijatelja siromakov, je igral, nalagal denar pri židovskih bankirjih, tlačil obresti iz denarja, čim več je bilo mogoče! In pa kakšno bolešno nasprotje: Tam gori v vatiških sobah v globočini kakšne molčeče škrinje toliko milijonov—toliko milijonov, ki so plodono delali, ki so se neprenehoma nalagali in prekladali, da bi čim več nesli, ki so se valili, kakor zlata jajca, s strastno skopuško neznostjo! A čisto blizu, tam doli odurne, nedogotovljene stavbe novega okraja, toliko bede, toliko revežev, ki umirajo od lakote v svoji nesnagi, matere, ki nimajo mleka za svoje dojenčke, možje, ki jih pomanjkanje dela sili v brezposelnost, starci, ki se mučijo kakor tovarna živina, pa jih pobijejo, čim niso več rabni! O Bog usmiljenja, Bog ljubezni, ali je to mogoče? Seveda ima cerkev gmotne potrebe; brez denarja ne more živeti, in morda velepolitična je misel, pridobiti ji zaklad, da se more zmagovito bojevati s svojimi nasprotniki. Ali kako to žali, kako to onesnažuje! Cerkev se spušča dol z višav svojega božanskega kraljevskega dostojanstva in ni nič drugega kakor stranka, ogromna mednarodna družba, ustvarjena le v ta namen, da osvaja in da poseduje svet!

DRUŠTVO "DRAGI BRATJE"

Piše Martin Judnich

Na seji društva "Dragi bratje" je vstal neki član in začel govoriti. Da začne človek na seji govoriti, kadar mu predsednik dovolj besedo, je popolnoma v redu. Ampak ta dragi brat je v svojem govoru udaril nekoliko na politično struno. To se pravi, omenil je delavsko gibanje in socializem.

Predsednik ga ustavi: "Dragi brat, naše društvo je na narodni podlagi. A politiki sa na smej gavariti." Člani aplavdirajo. Preide se na ostale točke dnevnega reda.

Nekaj časa posneje pride drugi brat potihoma skozi vrata. Hodi počasi, po prstih, do predsednika, da se bi ga ne opazilo, ali da ne bi motil seje. Predsednik nekaj pobepehta na uho. Predsednik pokima. Brat odide. Nato predsednik: "Dragi bratje, zunaj čaka mož, ki bi rad gavaril na naši mitingi. On rona na republikanek tistetu za stetofo. Kaj vi mislite o tem?"

Dragi bratje živo šepetajo. Nekdo izmed njih zakliče predsedniku: "Sur, sur!"

Predsednik: "Dobro, ga pokličemo. Da se pa ne bi palitika gavarila na naši mitingi, bom zaključil mitinga za ta čas, k bo an gavaru. Je arajt?"

Korus dragih bratov: "Sur, sur!"

Med Slovenci v Ameriki je še vedno veliko narodnih ljudi. Zato imajo narodna društva na narodni podlagi; narodna dekleta v narodnih oblekah; narodne bajke in narodno kajfo; narodne občeti in narodne neveste; narodne veselice z narodnimi plesmi; dalje opazite narodno naprednost in še veliko več "narodne" nevednosti. Pod zastavo narodnosti delujejo narodni socialisti in narodni šovinisti, kar pomezi, da so

dvakrat narodni. In imamo narodni prapor, narodni simbol, narodne znake in vse polno narodnih bedakov.

Kdor ugaže, kaj se bo zgodilo z društvom "na narodni podlagi", ako se mu iznenada izpodknejo tla, mu dam v nagrado 20 pravih ruskih kopejk, če si sam pride ponje.

Torej delavci ne smejo na svojih sejah razpravljati o svoji politiki. Dovoljena jim je le demokratska in republikanska. Socialisti so v prošli predsedniški kampanji trdili, da delavci nimajo nič dobrega pričakovati od starih strank. Nasprotniki so ugovarjali, da uga-njamo "politiko". Hoteli so, da naši rojaki zaeno z ostalim ameriškim ljudstvom glasujejo bodisi za demokrate ali pa republikance. No? Sov., rojaki so glasovali. In mi—ali ni smo resnice govorili?

O, počakajte malo! Dajte časa našemu Rooseveltu, če je pokazal! In če ne bo, potem šele kritizirajte. Zdaj ga grajate prerano."

In mi čakamo in čakamo! Res, po-malem se tu in tam delo odpira. Po-malem. Tu cene se dvigajo po ma-lem. Toda Roosevelt bo vse pravil-no sfiksiral. Samo časa mu je treba. Če pa ne bo—ako nas je ukani-l—well, tedaj bomo prihodnjé gotovo volili socialiste. Razen, če se ne premislino in se bomo rajše izrekli za kakega Hooverja ali pa kandidata, kakor je bil pokojni Coolidge.

Čudno se mi zdi tole: Od sociali-otov, ki nimajo v političnih uradih nikake moči, zahtevajo delavci, da jih odrešijo preko noči. O demo-kra-tih ki kontrolirajo vse važnej-še države ameriške unije, v kongre-su so v ogromni večini in vsa admi-nistracija je demokratska, pa prav-ijo naši dobri ljudje: "Dajte jim

časa!" Za božjo voljo, saj ga imajo, od kar je bila ustanovljena ta republika!

Tisti, ki so pokorno udani, se iz-govarjajo, da na socialistične shode in prireditve ne hodijo zato, ker se boje, da bi delo izgubili. Baš iz tega razloga glasujejo za demokrate in republikance.

(Konec prihodnjič.)

Nasilja nad socialisti

V koncentracijskih taborih v Nemčiji je tisoče socialistov in drugih nasprotnikov fašizma. Večinoma so bili aretirani brez obtožbe, na podlagi zakona, ki nalaga oblasti, da naj nasprotnike vlade pošlje "na varno" iz razloga "osebne protekcije". Stotine socialistov je bilo obtoženih veleizdaje. V Thuringiji so bili aretirani vsi prejšnji socialistični poslanci in člani delne vlade. V Bremenu je zaprtih dvajset bivših socialističnih mestnih odbornikov. V Prusiji je bilo obsojenih stotine socialistov iz masševalnosti, ker so pred prihodom fašistov na vladno postopali proti Hitlerjevemu razgrajanjem s policijsko in sodno silo.

Barometer "prosperitete"

Tovarne jeklarskega trusta so v drugi polovici maja obratovale 35% svoje produktivne moči. Junija se je obrat v njih dvignil na 45 odstotkov. V začetku leta so padle že na 18%. Zdaj obratujejo povprečno 50 odstotkov.

Na sliki so prve barke, ki so prispele po novi vodni poti iz New Orleansa v Chicago. Pripeljale so kavo, sladkor in pridelke z juga.

JOHN STONICH

John Stonich si je v slovenski javnosti v Ameriki napisal svoj zgodovinski list s sodelovanjem pri ustanavljanju Slovenske narodne podporne jednote in s svojem udeleževanju v društvu Slavija, ki je prvo položilo temelji kamez k zgradbi največje slovenske podporne organizacije.

SNPJ bo praznovala prihodnje leto tridesetletnico obstanka. Društvo "Slavija" je praznuje letos. Še pred postankom "Slavije" je bil ustanovljen klub št. 1 JSZ, katerega pa John Stonich ni nobenkrat pripadal.

John Stonich je bil prvi predsednik SNPJ. Ta odlika ga je potanila v osredje pionirjev prve slovenske svobodomselne podporne organizacije. Morda ni bil on, ki je prva leta delal največ, ampak bil je prvi glavni predsednik jednote, ki se je razvila v teku let v jako silo ter postala v ponos slovenskemu delavstvu širom dežele. John Stonich je bil aktiven v SNPJ v konstruktivnem smislu le do časa, ko se je pričel boj z Jožetom Zavertnikom. Potem je bil John Stonich največ v opoziciji proti socialistom in se združil z njihovimi nasprotniki. Nihče iz njegove družine ni pristopil v SNPJ. Niti ni jednoti pridobil novih članov, razen v početku.

Na sejah je bil najagilnejši v debatah, kadar se je šlo o vprašanih delavski politike SNPJ. Bil ji je neizprosni nasprotnik. Pisec teh vrstic ne ve, da-li je John Stonich postal tak nasprotnik socialistov samo zaradi svojih osebnih nagibov, ali pa je bil k temu tudi provociran od ljudi, ki so svoj osebni boj zakrivali pod masko socializma. Ve le, da se ni John Stonich hotel s socialisti nikdar pomiriti in jih je sovražil do konca svojih dni. Umrl je 30. junija v Cicero po dolgotrajni bolezni. Star je bil 69 let. V Ameriko je prišel pred okrog 60 leti. Rojen je bil v Otavcu pri Černomlju v Belokrajini.

John Stonich je bil mnogo let potovni trgovec z zlatinami. Kot njegov brat Jacob, se je najraje držal naselb na zapadu, med rudarji, ki so kopali zlato rudo. Takrat so dobro zaslužili in vrhutega se je enemu ali drugemu posrečilo najti koso rude, ki je vseboval precejšnjo količino zlata. Takratni slovenski slatarji so ga od njih kupovali in delali pri tem lep dobiček. Ko je John Stonicha nekoč na njegovem potovanju zadel v eno straz života mrtvoud, je moral s to trgovino prenehati. Živel je potem stalno v Chicagu in si ubijal čas deloma z vasovanjem v Koičkovem salunu, deloma pri prijateljih, kajti delati ni več mogel. Na sejo društva "Slavija" je redno zahajal do svoje poslednje bolezni, ki ga je pritegnila v posteljo, s katere ni več vstal.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS AT
3724 W. 26th Street
1:30—3:30—6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212.
at 1858 W. Cermak Rd.
4:30—6:00 p. m. daily.
Tel. Roosevelt 1695
Wednesday and Sunday by
appointments only.
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer—Call
Austin 5700

Nekoč mi je na seji društva Slavija dejal: "Zaje, čemu se toliko vleče za te zgoraj? (za upravne odbornike Zavertnika i druge). Če bi bilo tvoje delo pri Proletarcu zanje kaj vredno, ga ne bi ti nikdar dobil..."

Tak je bil John Stonich. Materialist. Vse je presojal edino a tega stališča. Idealizma, ki ga mora imeti vsakdo, ki je resničen socialist, ni od nikdar zapopadel. Zato je smatral, da so socialisti le lovi za dobri službami in dolarji. Ko je bil on na vodstvu jednote, so nastali v nji boji in padali so očitki o korupciji. Tudi Johnu Stonichu so bili naslovljeni. To je bil brkone eden izmed vzrokov, da je potem socialiste do konca življenja tak brezobzirno, sovražil. Najbolj je mrzil pokojnega Jožeta Zavertnika, toda v par slučajih sem opazil, da sta si bila vendarle blizu: in sicer na eni jubilejni slavnosti SNPJ v dvorani sokola Pilsen na So. Ashland Ave. v Chicagu, katere sta se udeležila oba in se prijateljsko pomenkovala. Ko je bil predstavljen za slavnostnega govornika John Stonich, se ga valed šuma med veliko množico razigranih ljudi ni moglo čuti. Vstal je Jože Zavertnik in na zelo nevljuden način pozval prisotne, da naj poslušajo govor prvega predsednika SNPJ.

Po tisti slavnosti sta si stala zopet nasproti v boju. Videl sem Johna Stonicha ponovno pri Jožetu Zavertniku, ko je slednji ležal v rakvi v dvorani SNPJ. John je sedel na stolu, oprt ob palico in zrl v Jožetov mrtvi obraz. Vsa panorama misli je drvela mimo Johna. Ko je odšel, ni bilo videti jeze na njemu.

Pokojni John Stonich je bil po mišljenju svobodomislec, in sicer eden onih, čigar svobodomiseltvo se je izražalo v neizpolnjevanju verskih dolžnosti. Bojevnik za svobodomiseltvo pa on ni bil.

John Stonich je bil pokopan 3. julija na čerkem narodnem pokopališču po civilnem obredu. Poleg mnogih prijateljev in znancev so ga spremljali na zadnji poti člani društva "Slavija" ter nekateri upravni odborniki SNPJ.

"Proletarcu" pokojni Stonich ni

Dr. ANDREW FURLAN

DENTIST
Phone: Roosevelt 1695-1696
1858 W. CERMAK RD.
CHICAGO, ILL.
Office hours:
9-12 A. M. 1-5 and 6-8 P. M.
Wednesday, Thurs. and Friday,
and Sat. all day and evenings.
Waukegan office at
424-10th St., Tel. Ontario 7213
Office hours: Monday, Tuesday

Pristopajte k SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik
"PROSVETA"
Stane na celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00.
Ustanovljajte nova društva.
Deset članov (le) je treba za
novo društvo. Naloz na list in
na tajništvo je:
2657 S. LAWDALE AVE.,
CHICAGO, ILL.

printing

by

ATLANTIC Print & Pub. Co.

2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 3012

Klub št. 1 na delu za Proletarca

Chicago, Ill. — Klub št. 1 JSZ je spet prispeval znatno svoto v Proletarčev tiskovni fond, namreč preostanek prebitka klubove prireditve 26. marca v spomin 50 letnice smrti Karla Marxa, ki je zmagal v ta namen \$99.38. Dalje je bilo iz preostanka omenjene prireditve naročenih 250 izvodov Majskega glasa za svoto \$37.50, in \$5 pa je klub plačal za oglas v Majeckem glasu. Skupen prebitek klubove prireditve dne 26. marca znaša \$141.88; par članov še ni poravnalo vstopnic, ki so jih dobili za razpečevanje v predprodaji. Ko to vsi store, bo prebitek toliko večji. Klubova Marxova proslava je bila torej ne samo velik moralen, pač pa v teh razmerah tudi dober gmotni uspeh.

Prihodajo jesen se bo vrnil pod pokroviteljstvom kluba piknik čitateljev Proletarca, katerega prebitek bo prispevan Proletarčevemu tiskovnemu fondu. Prvi piknik čitateljev Proletarca v Chicagu se je vrnil lanske leto. Aranžma je vodil klubov tajnik Peter Bernik. Ves prebitek je bil prispevan Proletarcu.

V nedeljo 29. oktobra se bo vrnila v dvorani CPSP slavnost 30 letnice kluba št. 1, katere mora biti ena največjih prireditev v zgodovini te pionirske postojanke socialističnega gibanja med jugoslovanskim delavstvom. O sporedu, ki bo primeren temu jubileju, bo poročano, ko bodo izvršene priprave. Klubov odbor je na svoji seji 28. junija sklenil, da se ob tej priliki izda pamflet, v kateri bo kratek zgodovinski opis kluba od početka do zdaj, in ob enem bo v njemu slika klubovega članstva ter slika njegovega pevanske zbora "Sava". V svrhu kritja stroškov za ta pamflet se bodo vanj nabirali oglasi.

Dalje je bilo na omenjeni seji zaključeno, da se priredi enkrat julija ali avgusta to je na datum, ki ne bo v konfliktu s prireditvami drugih društev izlet članstva vseh klubov JSZ v Chicagu. Ta izlet se bo vrnil v forest preserve v Willow Springsu. V soboto 5. avgusta priredi klubov pevski zbor "Sava" moonlight piknik pri Kegu v Willow Springsu. Igral bo J. Kochevarjev orkester.

P. O.

Swastika Over Germany

"Swastika Over Germany" je naslov brošure, ki jo je izdala socialistična Rand School v New Yorku. Opisuje razvoj in prihod Hitlerjevega fašizma, ki stoji zdaj nad Nemčijo z železno peto in jo vlada z brutalno silo.

Brošuro priporočamo. Stane 15c. Naslovite: Rand School Press, 7 East 15th St., New York. Ali pa Jugoslav Federation S. P., 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Moratorij za insurance kompanije

Vlade posameznih držav pomagajo insurance kompanijam z moratoriji in drugimi olajšavami na škodo zavarovancev. Tako se je izkazalo, da lepe obljube drža le do krize in agentom ne bo več tako lahko praviti o prednostih zavarovalnic.

"New Leader"

angleški socialistični tednik.

Izhaja v New Yorku. Naročnina \$2 na leto, \$1 na pol leta.

Najboljše urejanje angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo slovenskih delavcev ga čita.

Naročite si ga tudi vi. Naročnino samj sprejema "Proletarcu".

Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.
Tel. 1478.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE
NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi imamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovakiem, Čehkem, Poljskem, kakor tudi v Angliem in Nemkem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

Park View Wet Wash Laundry Co.

FRANK GRILL, preds.
PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGU.
Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Cicero in Berwynu in dovažajo čistega na dom.
TOČNA POSTREŽBA. DELO JAMČENO.
Telefoni: Canal 7172-7173.
1727-1731 W. 21st ST. CHICAGO, ILL.

SUNSHINE — FRESH AIR AND GOOD PURE MILK

Balance Your Daily Diet With

WENCEL'S DAIRY PRODUCTS

GOOD PURE MILK

IT PROTECTS YOUR HEALTH

2380-82 BLUE ISLAND AVE. — Phone Roosevelt 3673

To Turn Right Side Up

BY JOSEPH E. COHEN

Because the relation between labor and wealth was upside down, industry crashed. So far, neither all the king's nor all the dictator's nor yet all the president's horses have put industry together again.

No one expects any of these executive of what has been to fit into the role of makers of what is to be. Nor is it to be expected that any of them will stop our capitalist class from getting richer, more grasping and more in possession of the industry and commerce of the world.

How far any of these is from taking a twist away from things as they have been can be seen at once by a peep at what is upside down.

The people as a whole have not been getting enough pay to buy what they produced. As a result a tremendous surplus of wealth has been kept by the capitalist class. To that extent it is out of general circulation. Suppose the government really cared to put that wealth to common use.

If it did, the central point of the industrial recovery act would establish a family income for the workers large enough to consume the wealth of goods created.

Even if the government chose to forget about the monstrous wrong of a tiny few of the population owning nearly all the wealth, it should remember that only as the people are able to buy what they make can industry really recover.

Just how could this be done? Taking the reasonably fair weather figures of industry before the breakdown, the government could set \$3,000 a year as the starting place for the family income.

Whatever the government did would have that in mind.

Wages set by the industrial recovery act would be at least that.

Such wages would have to be on a national basis. There would be an end to sweatshops, to the strike-breaking agencies, to the yellow dog contracts, to the anti-union firms, to the soulless corpor-

ations and to the subnormal rates. Wage rates, like the prices of nationally used products, would be uniform throughout the country.

Is the industrial recovery act shooting at that?

Having performed this economic miracle, the government then applies itself to squeezing the unearned surplus out of the nation's carrying charges. It cuts down the debt load.

To the greatest extent, this is in the shape of invested money: mortgages on real estate, bonds, public and private, stocks in corporations, policies in insurance companies, and funds on deposit.

The government has to se-

GRADUATES

The thousands of young men and women who participated in commencement exercises at the colleges, universities and high schools of the country will now commence to experience the difficult—and in many cases impossible—task of finding jobs. They are now gazing out upon a chaotic world that is not of their making, but for which the older generation is responsible.

Things are as they are because the adults of our time, and particularly since the turn of the century have been blindly indifferent to the social revolution that was breaking all about them and ushering in the machine age.

It is pitiful to read and hear the comments of the young boys and girls—who, with few exceptions, don't seem to know what it's all about—and note their ambitious and hopeful expressions, but vague knowledge how and where to capture that elusive "job". Even their instructors who delivered graduation orations floundered around in a sea of generalizations and seemed to offer no practical remedies for present conditions other than the old stereotyped admonition to persevere and hope.

One thing is certain and that is if the youngsters merely follow in the footsteps of the elders, too many of whom have become fossilized, then all hopes and wishes will evaporate in thin air.

But we don't believe that the rising generation is going to be satisfied with the old, worn-out economic system and will fight for a new, planned economy that will guarantee them the right to live like civilized humans.—Cleveland Citizen.

WHY SOCIALISTS HAVE A SUPERIORITY COMPLEX

World events, as Norman Thomas says, ought to offer a good cure to any Socialist who may be suffering from an inferiority complex.

We Socialists were right about the war, its causes and results. We were right about the unrighteousness and impossibility of the so-called peace of Versailles. We were right in demanding the recognition of Soviet Russia by other countries, including our own. We were right in denouncing the war debts and reparations. We were right in predicting that capitalism would result in starvation and misery in all countries where it exists. We were right in charging that the conflicting interests of nations under capitalism would keep them in danger of war.

In national affairs the events ought also to offer a sure cure for any Socialist with an inferiority complex, if there be any such.

We Socialists were the first to analyse the causes of industrial depression and to forecast their periodical recurrence so long as capitalism lasts. We denounced the sham anti-trust laws which the administration is now brushing aside. We denounced the viciousness of competition which the administration is also making an abortive attempt to abolish without abolishing its cause. We analysed the capitalist system itself, showing how it lets the few rob the many and inevitably results in widespread poverty, crime and other evils. We showed up the spuriousness of the so-called prosperity which existed in this country during the Harding and Coolidge administrations. We tirelessly pointed out the way in which the capitalist system makes rogues of men and results in corruption and graft.

In the midst of a muddled chaos of conflicting opinions, the Socialists have had the only clear heads. They have not only shown the cause of present ills but also the cure. They should have been entrusted with power so that they could administer the cure to sick society, but the muddleheads have been given power instead. In so far as the latter make valuable contributions to progress, they borrow the ideas from the Socialists. They have to, for the simple reason that the road of progress leads directly toward Socialism. But the muddleheads do not always go that way, and when they do they don't go very far. They more often go backward or sideways.

—The Milwaukee Leader.

Why Repeat the Failure?

If the chief cause of the depression was the unequal distribution of profits;

If the unequal distribution was due to the corporations;

If the corporations served themselves ahead of the public;

If the public is made up of more employees than employers;

If, with everything their own way, the corporations have ruined themselves as well as the country;

If, as Gerard Swope says, government will have to take over industry regulates itself;

If such voluntary regulation is impossible under competition for profits;

If under favorable restoration of the profit system there will be at best 5,000,000 unemployed;

Then it is futile to lend the people's money to banks, recondition railroads, relieve the farmers by a moratorium, enact securities bills and inflate the currency.

Rather let government take over industry, put everyone to work and reap the ensuing profits for the people.

Instead of a new deal with the old pack, in which the cards are marked and worn out, call for a new deck.

Instead of overthrowing the government, let the government overthrow the profiteers.

—The Arbitrator.

People used to believe in giants, there being at that time no senate committee to make them testify.

Inflation is not Socialism

BY NORMAN THOMAS

Let me repeat what I have said scores of times. Neither inflation nor deflation is essentially Socialist. Both are old time capitalist devices. A Socialist world order would want a stable medium of exchange. Much that extreme advocates of inflation want to accomplish could have been far better accomplished by paying off debts through a capital levy and, I may add, by socialization of banking and credit. Nevertheless, I am of the opinion that in our American capitalist society some degree of inflation is inevitable. On three conditions it might do more good than harm.

The first condition is that it should be controlled so that at the outside limit it will not do more than to bring back the price level of 1926. Of course that process cannot work smoothly or with perfect justice any more than the deflationary process worked smoothly and with justice. It is however, probably a little

more honest and more socially useful to work back to a level at which a great many of the outstanding debts were incurred than to stay where we are. Surely it is not very honest to compel debtors to pay back debts in dollars that purchase a great deal more than when the debts were incurred.

The second condition is that inflation should be directed primarily to an increase of spending power of the masses, particularly of the unemployed.

The third condition, which is almost a subdivision of the second, is that wages should be forced up as fast, or rather faster, than the price level.

I do not think these three conditions are perfectly met in

the Roosevelt program. But that program looks in the direction of them more than anything he said during the campaign. So far he has gone at the business slowly. He has begun by trying to restore confidence and increase credit rather than to print money.

Whatever happens will be a happening under capitalism and for which capitalism is responsible. Nothing is clearer than that inflation or in fact any change, however good of itself it may seem to be, in the money system, cannot of itself bring about true prosperity in a world still managed in order to provide profits for absentee owners. To a Socialist a stock market boom in a land of the unemployed is no sign of true prosperity.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

The Fourth of July brings us thoughts of the American Revolution and the struggle of the 13 original colonies to throw off the yoke of England. It brings back to us the history of the Continental Congress and the Declaration of Independence, a document guaranteeing every man, woman and child, the right to life, liberty and happiness. In those days every man had a chance to work. And while we try to vision the life of the early settlers we stagger as we compare the Independence day of 1776 to the Independence day of 1933 with its attendant evils of exploitation and unemployment.

Awake you toilers! A new Declaration of Independence has been charted. We have had enough of this inequality; we have had enough of their robbing system; we have had our fill of insecurity. They have denied us life because they deny us jobs. They have taken our liberty with their insulting charity. We cannot be happy until they restore to the people the natural resources which they have stolen from them, and use them for the common good. That is the new Declaration. Every worker in this country should rally around it and help achieve its aims.

Our lodges and clubs in Illinois are urged to respond to the Illinois Convention call of the Continental Congress on July 22 and 23. Every lodge or club may send two delegates. If invitations are not received, lodges or clubs should go ahead, elect delegates and send for credentials. Do not delay. Let us have a great representation from the ranks of the Yugoslav workers. So far five Chicago Slovenes are scheduled to go. Springfield has selected four more. But the big results should come in between the 10th and 20th of July.

Despite the rise in income tax rates, the newspapers report income tax returns are smaller. That is no surprise after what we learned about Mitchell's tax evasion trial and now Kahn's, and before them, Morgans testimony at the Senate hearings. These big fellows are fools for ever paying anything, cause, don't they own the government? And the workers are bigger fools to let a few ultra rich men lead them blindly from the elephant to the donkey and visa versa. The workers pay for

the government and allow the government to be used to rob them in behalf of the rich. The rich use the government to rob the workers. But so it goes, on and on, with the exploited workers listening to the crooked politicians and bankers while they shun honest and intelligent Socialists who want to lead them out of this morass.

We have hardly gotten away from one sales tax and we already have another upon us. Our good democratic representatives in Springfield have again responded to the whip of the democratic boss and for the second time in 3 months passed sales tax bills which will tax every commodity you purchase. We draw one conclusion from the passage of this bill. While there had hardly been any opposition to the passage of the previous bill, which was later ruled unconstitutional, the people have said considerably more against this bill nearly resulting in its defeat. We are getting more tired every day of the class privileges dished out by our State legislature.

Another recent bill of the Illinois legislature approves the securing of funds from the Federal government for slum clearance and the construction of modern dwellings. All of this sounds perfect if it wouldn't be that the Federal funds are to be given to private enterprises who would construct and own these dwellings at Federal expense. Our brainless capitalist misrepresentatives know better but don't dare attempt to experiment and build for the city or state ownership. They fear such plans would prove a boomerang for Socialism. Some day they will have to do it anyway.

Socialist club No. 1 JSF will observe its 30th anniversary in the fall with a variety program. We hope that the 30 years of incessant and continuous work on the political and educational field will be observed fittingly. All of our forces should be thrust into this project to make it really worthwhile. A souvenir program book shall be issued and friends and organizations shall be asked to subscribe for space in the book. Let us show that after 30 years of hard work we can do something and that a whole lot has been done in these past 30 years by the club.

A Prayer for Christian Militarists

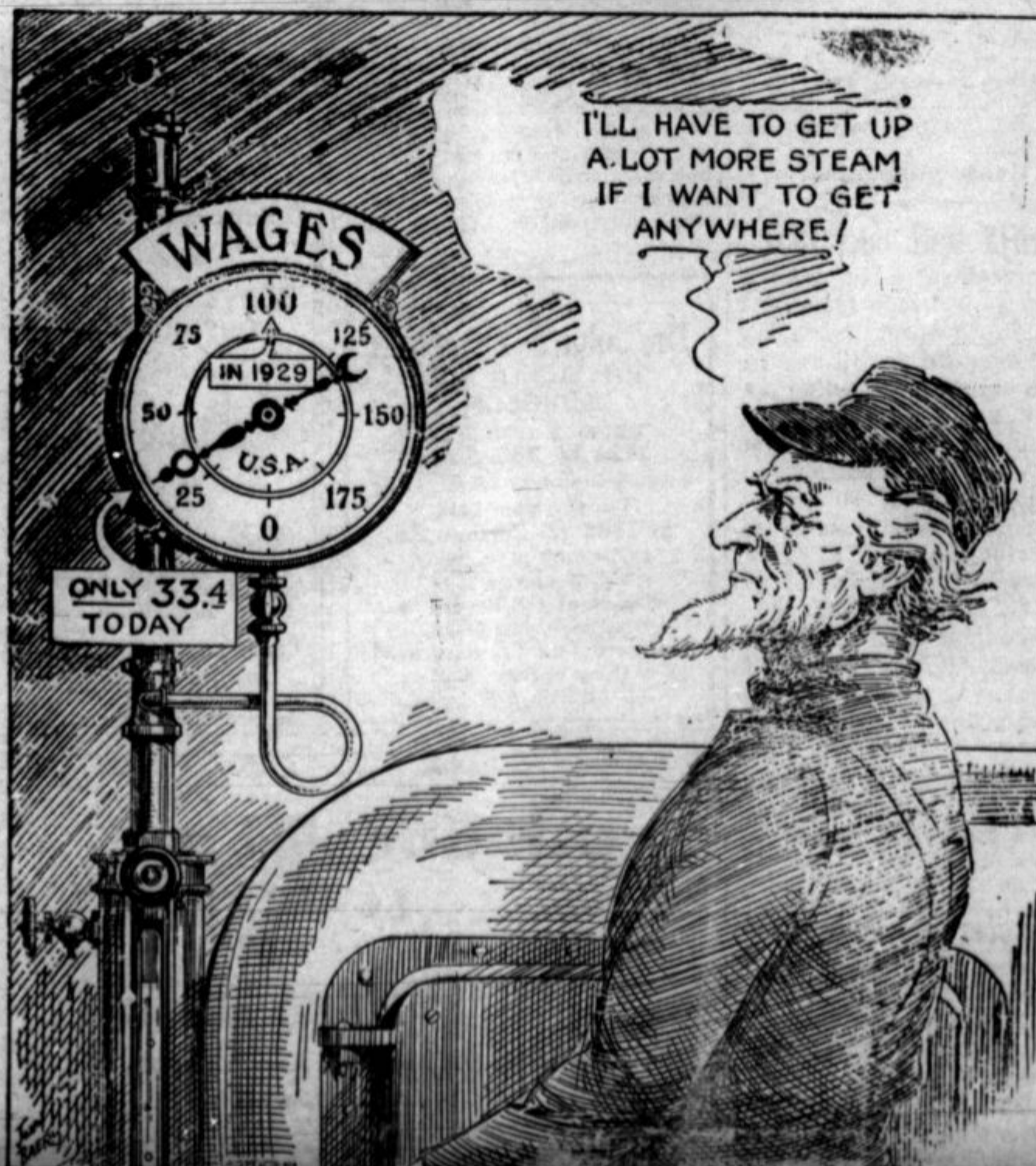
(Secretary of War Dorn announces that the number of officers in the army will not be reduced, regardless of other economy measures).

Mark Twain said of this prayer, "I have told the whole truth in that, and only dead men can tell the whole truth in this world. It can be published after I am dead." His prayer for Christian militarists reads: "Oh Lord our God, help us to tear these soldiers to bloody shreds with our shells; help us to cover their shining fields with the pale forms of their patriotic dead; help us to drown the thunder of the guns with the cries of the wounded, writhing in pain; help us to lay waste their humble homes with a hurricane of fire; help us to wring the hearts of their unoffending widows with unavailing grief; help us to turn them out roofless, with their little children to wander unfriended through wastes of their desolated

lands, in rags and hunger and thirst; sport of the sun flames of summer and the icy winds of winter, broken in spirit, worn with travail, imploring Thee for the refuge of the grave and denied it—for our sakes, who adore Thee, Lord, blast their hopes, blight their lives, protract their bitter pilgrimage, make heavy their steps, water their way with tears, stain the white snow with the blood of their wearied feet! We ask of One Who is the Spirit of Love and Who is the ever faithful refuge and friend of those who are sore beset and seek His aid with humble and contrite hearts. Grant our prayer, Oh Lord, and Thine shall be the praise and honor and glory now and forever. Amen.—Mark Twain.

There is something worse than the high cost of living and that's a cost of living so darned low that a fellow can't get down to it.

MORE PRESSURE NEEDED!

JOHN BAER in Labor, Washington, D. C.